USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **S. D. R. R.**, zastoupen Mgr. Ondřejem Zaorálkem, advokátem se sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2022, č. j. OAM-993/ZA-ZA11-K09-R2-2015, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2023, č. j. 62 Az 21/2022 - 91,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4 114 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám jeho zástupce Mgr. Ondřeje Zaorálka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 11. 4. 2016 byla žalobci udělena doplňková ochrana. Následnou žádost o její prodloužení žalovaný zamítl, žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 17. 1. 2019, č. j. 61 Az 37/2018 - 65, a kasační stížnost odmítl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 6. 6. 2019, č. j. 1 Azs 46/2019 - 59.

[2] Žalovaný nyní napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona o azylu. To poté, kdy jeho předchozí rozhodnutí, jímž zastavil řízení o opakované žádosti žalobce o mezinárodní ochranu zrušil krajský soud rozsudkem ze dne 17. 1. 2022, č.j. 62 Az 28/2020 - 141. V něm zavázal žalovaného, aby žádost projednal věcně a nezjistí-li skutečnosti diametrálně odlišné, postupoval přinejmenším podle § 14a odst. 1 a udělil žalobci doplňkovou ochranu z důvodů dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[3] Krajský soud rozsudkem označeným v záhlaví opětovně rozhodnutí žalovaného zrušil. Přisvědčil žalobci, že žalovaný nesprávně vyhodnotil aktuální situaci v Iráku, v odůvodnění napadeného rozhodnutí pomíjí řadu alarmujících skutečností a ze spisového materiálu dovozuje nesprávná skutková zjištění a závěry, které jsou v rozporu se skutkovými zjištěními obsaženými ve správním spise. Nad rámec informací o situaci v Iráku obsažených ve správním spise krajský soud doplnil dokazování o zprávu Ministerstva vnitra „Irák, Bezpečnostní a politická situace v zemi" ze dne 17. 5. 2021 a zprávu Ministerstva zahraničních věcí „Informace o zemi původu potřebné pro řízení o udělení mezinárodní ochrany v ČR – Irák" ze dne 2. 11. 2022, příloha k č.j. 128553/2022-LPTP, jež mu byly zaslány žalovaným dne 27. 7. 2023.

[4] Za zásadní označil krajský soud konkrétní azylový příběh žalobce v kontextu aktuálních informací o zemi původu. Azylový příběh žalobce a výhrůžky, kterým byl vystaven ze strany bývalých armádních důstojníků napojených na teroristickou skupinu Islámský stát, žalovaný neposuzoval v kontextu reálné bezpečnostní situace v Iráku. K proměnlivé a nestabilní bezpečnostní situaci v Iráku se v poslední době několikrát vyjadřoval i Nejvyšší správní soud, který opakovaně dovodil, že z podkladů žalovaného nevyplývá, že by nynější situace byla již natolik stabilizovaná, aby osoby pocházející z této země nepotřebovaly mezinárodní ochranu. Žádnou pozitivní změnu nelze dovodit ani z aktuálních zpráv o Iráku, které jsou součástí správního spisu. Ačkoliv již zřejmě nelze hovořit o „totálním konfliktu", nejedná se o pouhá lokální ohniska, ale konflikt je rozšířen na různé části státu a dosud nedošlo k tak trvalým a zásadním změnám situace, že by udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany nebylo zapotřebí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[5] Žalovaný (dále jen „stěžovatel") napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.").

[6] Stěžovatel namítá, že soud nehodnotil zjištěné skutečnosti ve vzájemné souvislosti a nepřihlížel ke všemu, co ve správním i soudním řízení vyšlo najevo. Dále také nesprávně vyhodnotil, že žalobci hrozí vážná újma. Soud vycházel z obecných faktů o zemi původu, ale nepřihlížel k místu pobytu a konkrétnímu ohrožení žalobce. Necítil se být vázán poměřováním míry nebezpečí na vysoké a méně vysoké s tím, že Irácký stát není schopen poskytnout žalobci dostatečnou ochranu před bývalými armádními důstojníky napojenými na Islámský stát (dále také jen „IS"). Bez zohlednění míry nebezpečí a individuálního posouzení azylového příběhu uzavřel, že obavy z vážné újmy jsou reálné a hrozba vážné újmy nadále trvá. Nerespektoval ani ustálenou judikaturu, podle které musí být soudní přezkum úplný (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2023, č. j. 10 Azs 128/2023 - 48).

[7] Stěžovatel nepominul, že v Iráku existuje hrozba spojená s IS, avšak nebezpečí musí hrozit reálně a bezprostředně. Příběh stěžovatele a výhrůžky ze strany bývalých armádních důstojníků napojených na IS, k nimž došlo před 9 lety, soud neposoudil v kontextu reálné bezpečnostní situace. Stejně tak stěžovatel nesouhlasí, že Irák není schopen poskytnout žalobci ochranu z důvodu asymetrických útoků Islámského státu v Kirkúku. Státní orgány naopak podnikají rozsáhlé akce proti teroristům a po porážce IS a převzetí kontroly

nad celým územím je možné, aby se žalobce domáhal ochrany od státních orgánů. Dle informací vyplývajících ze spisu k násilí dochází, avšak nikoliv ve vysoké míře. S obsahem zprávy Ministerstva zahraničních věcí se krajský soud vypořádal nedostatečně, citoval z ní informace pouze vytržené z celkového kontextu.

[8] Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že napadený rozsudek považuje za zákonný, věcně správný a v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Domnívá se, že krajský soud vyhodnotil situaci v Iráku správně. K tomu obsáhle cituje odůvodnění rozsudků krajského soudu ze dne 21. 12. 2022, č.j. 20 Az 11/2022 - 90, ze dne 29. 3. 2022, č.j. 62 Az 49/2021 - 88, a ze dne 17. 1. 2022, č.j. 62 Az 28/2020 - 141. Odmítá relativizaci špatné bezpečnostní situace v Iráku. Není zřejmé, jakou míru násilí stěžovatel požaduje, aby byla dostatečně vysoká pro udělení doplňkové ochrany. K tomu cituje závěry ze zpráv organizace Amnesty International. Odkazuje na informace o možnosti mučení a poprav bez řádného procesu v případě osob podezřelých z napojení na skupinu IS. Připomíná, že je sunnitský muslim, a právě ti jsou ze strany vládních složek podezříváni ze spolupráce s teroristy. Hrozící nebezpečí a situaci v Iráku stěžovatel nepřípustně zjednodušuje. Politické deklarace představitelů Iráku nemohou odpovídat situaci na místě. Politické a vojenské orgány se dopouštějí zločinů proti lidskosti a porážka IS není trvalá. K tomu odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu a na závěry plynoucí ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických ze dne 30. 3. 2021, jakož i zprávy Ministerstva vnitra, Odboru azylové a migrační politiky. Žalobce navrhl, aby kasační stížnost byla odmítnuta, případně zamítnuta.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost podanou žalovaným správním orgánem lze považovat za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by tento soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, ze dne 16. 10. 2012, č. j. 8 Azs 17/2012 - 37, ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016 - 55, ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 435/2017 - 24, ze dne 12. 12. 2019, č. j. 7 Azs 219/2019 - 32). Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku neshledal žádná pochybení, natož pochybení zásadního rázu, která by mohla mít dopad do hmotného nebo procesního práva, případně že by krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu.

[10] Napadený rozsudek splňuje požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost správních i soudních rozhodnutí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38). Stěžovatel vytrhává závěry obsažené v bodě 25 napadeného

rozsudku z kontextu celého rozhodnutí, pokud uvádí, že jsou nedostatečně odůvodněné. Je zřejmé, že krajský soud navázal na zjištění uvedená v přechozích odstavcích a že je vyhodnotil rozdílně než stěžovatel. To však neznamená, že by své závěry odůvodnil nedostatečně nebo že by je učinil v rozporu se skutkovými zjištěními vyplývajícími ze spisu.

[11] Stejně tak z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud dostatečně zkoumal situaci v Iráku v kontextu azylového příběhu žalobce (a to se zaměřením na oblast, z níž žalobce pochází) a provedl v dané věci úplný přezkum, jak požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. usnesení rozšířeného senátu usnesení ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, či rozsudek ze dne 16. 8. 2023, č. j. 2 Azs 47/2023-19). Jak je zřejmé i z rekapitulace napadeného rozsudku provedené v bodech [3] a [4] tohoto usnesení, považoval azylový příběh žalobce za zásadní v kontextu aktuálních informací o zemi původu.

[12] Krajský soud nijak nepopřel, že je nutné poměřovat míru nebezpečí v zemi původu s mírou nebezpečí hrozící přímo žalobci, jak plyne rovněž z ustálené judikatury (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, a v něm odkazovaná rozhodnutí Soudního dvora EU). V tomto rozsahu stěžovatel závěry soudu dezinterpretuje, neboť krajský soud se necítil být vázán doporučením Evropské agentury pro azyl, které se vztahuje k vyhodnocení skutkových okolností týkajících se situace v Iráku, resp. učinění závěru o míře rizika v zemi. Relativizoval, že by popsaná situace v Kirkúku, kde dochází ke svévolnému násilí, představovala nebezpečí nikoli ve vysoké míře. Nijak však nezpochybnil, že nízká míra nebezpečí musí být vyvážena vyšší mírou jednotlivých prvků k prokázání závažných důvodů domnívat se, že civilista vrácený na toto území by byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy.

[13] Nejvyšší správní soud již opakovaně hodnotil situaci v Iráku jako nestabilní a nebezpečnou (srov. např. rozsudky ze 20. 9. 2021, č. j. 1 Azs 202/2021 - 33, či ze dne 11. 5. 2022, č. j. 10 Azs 510/2021 - 52). Situace vyplývající ze správního spisu v nynější věci nepředstavuje ve srovnání se skutečnostmi, z nichž Nejvyšší správní soud vycházel v odkazovaných věcech, žádné zjevné zlepšení. Krajský soud tudíž respektoval i judikaturu, která se vztahuje k zemi původu žalobce, a nedopustil se žádného pochybení.

[14] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení proti stěžovateli.

[16] Žalobce byl v řízení před Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem. V řízení o kasační stížnosti učinil zástupce ve věci jeden úkon právní služby, kterým je vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za něj

náleží zástupci mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. Odměna se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Náhrada nákladů řízení za zastupování před Nejvyšším správním soudem tak činí 3 400 Kč. V řízení o kasační stížnosti přiznal Nejvyšší správní soud zástupci žalobce odměnu za jeden úkon právní služby, spočívající v podání kasační stížnosti, a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč, celkem tedy 3 400 Kč. Protože zmocněný advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se uvedený nárok o částku 714 Kč odpovídající příslušné sazbě daně podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Celkem tak náhrada nákladů řízení činí **4 114 Kč**. Uvedenou částku je stěžovatel povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce Mgr. Ondřeje Zaorálka ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2023

Ivo Pospíšil
předseda senátu